

רע"פ 2263/18 - מוחמד אבו גזר, סעדיה מורבי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2263/18

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקשים:

1. מוחמד אבו גזר
2. סעדיה מורבי

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 20.02.2018, בע"פ 44411-06-15, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: א' טל - נשיא; ש' ברונשטיין; ו-ד' עטר

בשם המבקשים:

עו"ד ראיס אבו סייף; עו"ד עווד עבד אלחלים

בשם המשיבה:

עו"ד דגניה כהן-ויליאמס

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בע"פ 44411-06-15 (כב' השופטים א' טל, נשיא; ש' ברונשטיין; ו-ד' עטר), מיום 20.2.2018, במסגרתו נדחה ערעורם של המבקשים על הכרעת דינו של משפט השלום ברמלה בת"פ 25390-04-11 (כב' השופטת ל' (שיפמן) פרנקל), מיום 24.2.2014, ועל גזר דינו, מיום 4.5.2015.

עמוד 1

ביום 9.4.2018, נדחתה בקשת המבקשים להורות על עיכוב ביצוע העונשים שהושתו עליהם בבית משפט השלום, ושאושרו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקשים, בעל ואשה, הוגש כתב אישום המייחס להם עבירת כניסה לישראל שלא כחוק, לפי סעיפים 12(1) ו-1(ב) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל), לאחר שנמצא כי הם שהו ביום 16.3.2011 ברמלה, מבלי שהיו בידם אישורי כניסה ושהייה בישראל. בקשתם לעכב את ההליכים הפליליים נגדם, לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשנ"ב - 1982, נדחתה על ידי היועץ המשפטי לממשלה, ביום 13.1.2014. ביום 24.2.2014, הורשעו המבקשים בנטען בכתב האישום, על פי הודאתם, אך טענו כי יש לבטל את ההרשעה מחמת הגנה מן הצדק. זאת, נוכח נסיבות אישיות מיוחדות בעניינם, ובעיקר עקב המתנתם להחלטת הוועדה המקצועית המייעצת לשר הפנים, לפי סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: הוועדה ההומניטרית או הוועדה) בבקשתם לקבל מעמד בישראל. ביום 15.4.2015, ומשדחתה הוועדה ההומניטרית את בקשת המבקשת, ניתן גזר דינם של המבקשים.

3. במסגרת גזר הדין קבע בית משפט השלום, כי כניסה לישראל שלא כדין פוגעת בזכותה של מדינת ישראל לשמור על גבולותיה ולהגן על שטחיה מפני כניסתם של זרים; באינטרסים הביטחוניים של המדינה; ומכבידה על פעילות הרשויות האכיפה. יחד עם זאת, נקבע, כי מידת הפגיעה של מעשי המבקשים בערכים החברתיים המוגנים איננה משמעותית, נוכח הנסיבות האישיות בעניינם: העובדה שהמבקשת מתגוררת בישראל מאז הייתה כבת 3 שנים, והיא, וכן חמשת ילדיהם המשותפים של המבקשים, גדלו והתחנכו בישראל; המבקש שוהה בישראל שנים רבות, ולטענתו הוא הגיע לישראל בשל סכנה הנשקפת לחייו בשטחי הרשות הפלסטינית, עקב היותו סוּיֵעַן למשטרת ישראל; כאשר למבקש שלושה ילדים נוספים מאשתו הראשונה המנוח, השוהים בישראל.

עוד התייחס בית משפט השלום בגזר דינו למדיניות הענישה הנוהגת ולנסיבות המיוחדות הנוגעות לביצוע העבירה, ובין היתר, ציין את העובדה כי פניית המבקשת לוועדה ההומניטרית נדחתה; כי המבקש הורשע בעברו בשהייה בלתי חוקית בישראל, זמן רב לאחר שסיים לשתף פעולה על גורמי הבטחון; וכי העתירה, השנייה במספר, שהגיש המבקש לבית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, אשר עניינה קבלת מעמד לישראל עקב סכנה מוחשית לחייו, נדחתה, וזאת, בין היתר עקב חוסר נקיין כפיים (בג"ץ 4842/06 פלוני נ' שר הפנים (11.4.2007)) (להלן: העתירה השנייה). לאחר מכן, ובמסגרת בחינת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה נקבע, כי המבקשים, כמו גם ילדיהם, יפגעו אם יוטל עליהם עונש מאסר בפועל; כי הוועדה לבחינת טענות למאוימות על רקע שיתוף פעולה עם ישראל בחנה, פעמיים, את פניית של המבקש לקבלת היתר שהייה, וקבעה כי לא נשקפת סכנה לחייו אם ימשיך להתגורר בשטחי הרשות הפלסטינית; כי נסיבות חייהם של המבקשים קשות; כי אמה ואחותה של המבקשת קיבלו מעמד בישראל ומתגוררות בה, ואין לה משפחה במקום אחר; וכי למבקשים עבר פלילי, הכולל 4 עבירות של גניבה בעניינה של המבקשת ו-5 עבירות שונות בעברו של המבקש, הכוללות הרשעה בשתי עבירות של שהייה שלא כדין בישראל, אשר לא הרתיעו אותו מלהמשיך ולשהות במדינה.

4. לאחר זאת, ובהתאם לתיקון גזר הדין מיום 4.5.2015, הושטו על המבקש 29 ימי מאסר בפועל, לאחר ניכוי ימי מעצרו. בנוסף, הוטלו על שני המבקשים שלושה חודשי מאסר על תנאי, לבל יעברו במשך שלוש שנים עבירות על חוק הכניסה לישראל או נסיון לעבור אותן; והתחייבות להמנע מלעבור על חוק הכניסה לישראל, למשך שנתיים, על סך 2,000 ש"ח או 4 ימי מאסר תמורתה.

5. ביום 12.6.2015, ערערו המבקשים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (להלן: בית המשפט המחוזי) על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום. מאחר שטרם ניתנת החלטת הוועדה ההומניטרית בעניינו של המבקש, נדחה הדיון בערעור מספר פעמים, לבקשת המבקשים, עד לקבלת החלטת הוועדה ההומניטרית, מיום 20.3.2017, הדוחה את בקשתו. במסגרת החלטת הוועדה נקבע, כי הבקשה היא, הלכה למעשה, בקשה לאיחוד משפחות, ואין בכך כדי להוות טעם הומניטרי; כי ילדי המבקש, מנישואיו הראשונים, השוהים בישראל, הינם בגירים ולפיכך אינם זקוקים לטיפולו; וכי ילדי המבקש מנישואיו הנוכחיים למבקשת יכולים להיות מטופלים על ידי המבקשת עצמה. עוד הודגש בהחלטה, כי טענות המבקש בדבר איומים על חייו נדחו על ידי בית המשפט, וכי משטרת ישראל מתנגדת כי ינתן לו היתר שהייה בישראל, נוכח מעורבותו בפלילים.

המבקש השיג על החלטת הוועדה ההומניטרית וטען, כי בקשתו אינה מהווה בקשה לאיחוד משפחות, וכי הוועדה טעתה בדבריה, כי ילדיו המשותפים עם המבקשת יכולים להיות מטופלים על ידה, שעה שהיא עצמה נעדרת מעמד בישראל (להלן: בקשת ההבהרה). משום המתנת המבקש למענה הוועדה לבקשת ההבהרה, נדחה שוב הדיון בערעור, עד ליום 20.2.2018.

6. ביום 20.2.2018, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור המבקשים. בית המשפט המחוזי קבע, כי בית משפט השלום עיין במסמכים שהגיש המבקש, ואשר לשיטתו מצביעים על שיתוף הפעולה שלו עם גורמי הבטחון בישראל ועל הסכנה הנשקפת לחייו, ופסק, כדן, כי אין בהם כדי להוכיח את טענתו לפיה הוא יכול לחסות תחת ההגנה מן הצדק, שמשמעה כי לא היה מקום להגיש נגדו כתב אישום. עוד נקבע, לעניין זה, כי לא הוכחה התנהגות שערורייתית של הגורמים המנהליים, המטפלים בעניינם של המבקשים, המצדיקה את קבלת הטענה, או שבגינה ראוי להקל בעונשיהם. זאת, אף אם הוועדה ההומניטרית תדחה את טענות המבקשים, המפורטות בבקשת ההבהרה מטעמם. לפיכך, נפסק כי בנסיבות דנן, אין כל עילה להתערבות ערכאת הערעור בהכרעת דינו ובגזר דינו של בית משפט השלום.

תמצית הבקשה ותגובת המשיבה

7. במסגרת הבקשה שלפניי הדגישו המבקשים את שהותם רבת השנים בארץ, המהווה את מרכז חייהם; את המאויימות הנשקפת, לטענתם, למבקש בשטחי האזור; ואת הסיוע שהעניק המבקש בעבר לרשויות הבטחון. בנוסף, נטען כי בנסיבות דנן לא מתקיימים יסודות העבירה המיוחסת למבקשים, וכי ככלל, מדינת ישראל נוקטת במדיניות מפלה כלפי האוכלוסייה הפלסטינית, שעה שאינה מעניקה לה מעמד חוקי בישראל, בהשוואה למבקשי מקלט אחרים, הזוכים לקבל אשרות פליטים. לנוכח המפורט לעיל, נטען כי הגשת כתב האישום נגד המבקשים עומדת בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ולפיכך יש לקבל את בקשתם ולהורות על ביטולו.

8. המשיבה טענה בתגובתה, כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה למתן רשות ערעור לבית משפט זה וכי טענות המבקשים במישור המנהלי, הן בנוגע לסכנת המאויימות לה טוען המבקש והן בעניין פניית המבקשים לקבלת מעמד מטעמים הומניטריים, נדונו ונדחו על ידי הגורמים המוסמכים כדן.

דיון והכרעה

9. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגות מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או במקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 2295/18 אפוטה נ' מדינת ישראל (31.5.2018); רע"פ 1911/18 גיש נ' מדינת ישראל (27.5.2018); רע"פ 638/18 גולן נ' מדינת ישראל (1.5.2018)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובתגובת המשיבה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות המצדיקות מתן רשות לערער לבית משפט זה. הלכה למעשה מהווה הבקשה נסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור בעניינם הפרטי של המבקשים, נסיון שאין להיעתר לו (רע"פ 2782/18 איאד נ' קמ"ט ארכיאולוגיה במינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון (27.5.2018); רע"פ 1921/18 חברת דור חקלאים בע"מ נ' מדינת ישראל (27.5.2018); רע"פ 1119/18 חסן נ' מדינת ישראל (9.5.2018)).

10. למעלה מן הדרוש, יובהר כי לא מצאתי כל עילה לשנות מהחלטות הערכאות הקודמות בעניינם של המבקשים, ובפרט מהחלטתן שלא לבטל את כתב האישום נגדם. המבקשים שוהים שלא כדן בישראל מזה שנים ארוכות, כאשר למבקש הרשעות קודמות בגין שהיה שלא כדן לישראל. טענת המאויימות שבפי המבקש נדחתה פעמיים על ידי הגורמים המוסמכים, כפי שעולה מפסק דינו של בית משפט זה בעתירה השנייה של המבקש, והמבקש לא ביקש להשיג על עמדתם זו, פעם נוספת. החלטת הוועדה ההומניטרית, אשר פורטה לעיל, מנומקת וברורה, וכפי שקבעה ערכאת הערעור, עוד טרם קבלת מענה לבקשת ההבהרה מטעם המבקשים, המבקשת יכולה לטפל בילדיה גם ממקום מושבה, מחוץ לישראל, חרף טענות המבקשים בעניין זה. בית משפט השלום, ולאחריו בית המשפט המחוזי, נדרשו לנסיבות הפרטניות בעניינם של המבקשים, ולא מצאו, ובצדק לטעמי, כי יש בהם כדי להצביע על פסול בהגשת כתב האישום נגדם או על טעם מבורר לשנות מגזר דינם, הסביר והמאוזן.

11. יש לציין, וכפי שעולה מתגובת המשיבה, הוועדה ההומניטרית לא קיבלה לידיה את בקשת ההבהרה מטעם המבקשים. בנוסף, וחרף העובדה שהוועדה הודיעה על כך למבקשים, עוד ביום 19.2.2018, והמשיבה אף ציינה עובדה זו במסגרת הדיון בערעור, לא פנו המבקשים לוועדה, לפחות עד למועד הגשת תגובת המשיבה לבקשה שלפניי, על מנת לוודא את קבלת הבקשה מטעמם. בקשה, אשר בגינה, התבקשו, כזכור, דחיות של הדיון בערעורם של המבקשים. התוצאה היא שהמבקשים שוהים שנים רבות בישראל, לאחר שבקשותיהם השונות לקבלת מעמד חוקי במדינה נדחו, וחרף הרשעותיו הקודמות של המבקש בשהייה שלא כדן בישראל. קשה להשתחרר מהרושם כי גם בקשה זו, שעניינה הרשעתם של המבקשים משנת 2015, היא נסיון נוסף, בלתי מבוסס, לדחות את יציאתם מגבולות המדינה, ולכך אין ליתן יד.

12. לאור המפורט לעיל, דינה של הבקשה שלפניי, להידחות.

ניתנה היום, כ"ח בסיון התשע"ח (11.6.2018).

ש ו פ ט
